

Päijät-Hämeen hyvinvointialue

Arviointikertomus 2022

Tarkastuslautakunta
26.4.2023

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

Sisällysluettelo

1.	Puheenjohtajan katsaus	4
<hr/>		
2.	Tarkastuslautakunnan toiminta	5
2.1	Tarkastuslautakunnan kokoonpano	5
2.2	Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toiminta	6
2.3	Arviointityö	7
2.4	Tilintarkastus	7
2.5	Sidonnaisuusilmoitusten valvonta	7
<hr/>		
3.	Yleistä hyvinvointialueen toiminnasta vuonna 2022	8
3.1	Hyvinvointialueen perustaminen	8
3.2	Hyvinvointialueen valmistelu	9
3.2.1	Valmisteluun liittyviä johtopäätöksiä	11
3.2.2	Koulutustilaisuudet aluevaltuustolle	11
3.3	Talousarvio ja sen toteutuminen	11
<hr/>		
4.	Yhteenveto, johtopäätökset ja muut huomiot	13

1. Puheenjohtajan katsaus

Historian ensimmäiset Hyvinvointialuevaalit järjestettiin 23.01.2022. Päijät-Hämeen hyvinvointialuevaltuustoon valittiin 69 aluevaltuutettua. Aluevaltuuston ensimmäinen kokous pidettiin 07.03.2022, jossa valtuusto valitsi 13-jäsenisen tarkastuslautakunnan.

Lautakunnan ensikuukaudet olivat työntäyteiset. Päijät-Hämeen hyvinvointialueen väliaikaisen valmistelutoimielimen (Vaten) arviointikertomus tuli saada pikaisesti tehtyä. Tilintarkastuksen, lautakunnan sihteerin tehtävien valmistelu ja kilpailutus työllistivät lautakuntaa.

Aluevaltuuston toimikausi alkoi 01.03.2022, joten valtuusto ei asettanut vielä vuodelle 2022 sitovia toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita. Näin ollen tarkastuslautakunta ei tehnyt tavoitteiden toteutumisen arviointia. Tarkastuslautakunta laati ja hyväksyi vuoden 2022 arviointisuunnitelman ja työohjelmansa.

Arvioinnin kohteina olivat mm. valmistautuminen hyvinvointialueeseen ja sen talouteen, hallituksen päätöksenteko sekä valtion avustusten käyttö ja tilinpäätös.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen valmistelutyö onnistui melko hyvin vähäisistä henkilöstöresursseis-

ta huolimatta. Valmistelua tehtiin valtakunnallisen tiekartan pohjalta, josta on valtakunnallinen ja alueellinen tilasto arviointikertomuksessa.

Hyvinvointialuevalmistelussa Päijät-Häme on ollut etumatkalla valtaosaan muihin Suomen alueisiin nähden. Vuonna 2017 perustetun Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kunnista Heinola ja Sysmä liittyivät hyvinvointialueeseen perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollonkin osalta. Myös Päijät-Hämeen palo- ja pelastuslaitos liittyi Päijät-Hämeen hyvinvointialueeseen. Päijät-Soten kunnista Myrskylä ja Pukkila siirtyivät toiselle hyvinvointialueelle.

Valtion myöntämää valmistelurahoitusta alueemme sai liian vähän todelliseen tarpeeseen nähden. Ennakkoon hyvissä ajoin aloitettu ja toteutettu uudistustyö saattoi pienentää valtion rahoitusta.

Alustavasti on havaittavissa, että palvelutuotannon siirtyessä hyvinvointialueelle, palvelujen harmonisointi aiheuttaa muutoksia palvelujen tasoon ja saatavuuteen alueen kunnissa. Riittääkö valtion myöntämä rahoitus turvaamaan palvelut alueellamme suunnitelmien mukaisesti? Kiitos lautakunnan jäsenille aktiivisesta ja asiantuntevasta sekä poikkeuksetta yhteistyöhenkisestä päätöksenteosta.

Heimo Riutta

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2. Tarkastuslautakunnan toiminta

Aluevaltuusto nimesi 7.3.2022 § 5 tarkastuslautakunnan toimikaudeksi vuosille 2022–2025. Aluevaltuusto valitsi tarkastuslautakuntaan toimikautensa ajaksi 13 jäsentä ja kullekin henkilökohtaisen varajäsenen sekä valitsi yhden jäsenistä puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.

2.1 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Jäsen	Varajäsen
Heimo Riutta, puheenjohtaja	Reijo Savurinne
Fuat Wafin, varapuheenjohtaja	Jari Oivo
Terttu Pohjolainen	Teresa Rautapää
Jarmo Keskevaari	Juha Aalto
Pasi Karjalainen	Kimmo Huvinen
Mira Vilkman	Maria Mäkynen
Sari Kolsi	Sanni-Maria Tiihonen
Satu Jaatinen	Tarja Anttonen
Saija Granlund	Maarit Tuomi
Tuomas Sorsa	Harri Salonen
Seppo Korhonen	Marja Kaitainen
Oskari Päätalo	Sallamaari Simpanen
Tuija Saloranta	Tommi Penttilä

Kuva 1: Tarkastuslautakunta 2022–2025. Kuvassa takana vasemmalta oikealle: Pasi Karjalainen, Tuija Saloranta, Terttu Pohjolainen, Saija Granlund, Jarmo Keskevaari, Sari Kolsi, Seppo Korhonen, Mira Vilkman, Satu Jaatinen ja Tuomas Sorsa. Edessä: Fuat Wahin ja Heimo Riutta. Kuvasta puuttuu Oskari Päätalo.

2.2 Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toiminta

Tarkastuslautakunta on suoraan aluevaltuuston alainen lakisääteinen toimielin, jonka tehtävistä on säädetty hyvinvointialueesta annetun lain 125 §:ssä seuraavasti:

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella aluevaltuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko aluevaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet hyvinvointialueella ja hyvinvointialuekonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä taloussuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden riittävyyttä talouden tasapainotuksen kannalta;
- 4) huolehtia hyvinvointialueen ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa, että 89 §:ssä säädettyä velvollisuutta ilmoittaa sidonnaisuuksista noudatetaan, ja saattaa ilmoitukset aluevaltuuston tiedoksi;
- 6) valmistella aluehallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Aluehallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi hyvinvointialueen hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa aluevaltuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään aluevaltuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa aluevaltuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Aluehallitus antaa aluevaltuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Sen lisäksi mitä hyvinvointialuelain 125 §:ssä säädetään Päijät-Hämeen hyvinvointialueen hallintosäännön 82 §:ssä on määritelty tarkastuslautakunnalle tehtäviä. Tarkastuslautakunta

1. hyväksyy tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelman;
2. seuraa tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista ja tilintarkastajan tehtävien suorittamista sekä tekee tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi; huolehtii, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastuksen edellyttämässä laajuudessa;
4. tekee aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen, sekä Valtiontalouden tarkastusviraston tehtävien yhteensovittamisesta tarkoituksenmukaisella tavalla;
5. vastaa tiedottamisesta.

Tarkastuslautakunta tiedottaa ja raportoi tehtäviinsä liittyvistä asioista ensisijaisesti aluevaltuustolle. Muu tiedottaminen tapahtuu tarkastuslautakunnan päättämällä tavalla. Tiedotuksessa noudatetaan soveltuvin osin aluehallituksen hyväksymiä yleisiä ohjeita tiedottamisen periaatteista.

Arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain aluevaltuustolle annettavassa arviointikertomuksessa.

Ennen arviointikertomuksen valmistumista tarkastuslautakunta voi antaa aluevaltuustolle tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana aluevaltuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.

2.3 Arviointityö

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida vuosittain, ovatko aluevaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet hyvinvointialueella ja hyvinvointialuekonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Aluevaltuuston toimikausi alkoi vasta 1.3.2022. Aluevaltuusto ei asettanut vielä vuodelle 2022 sitovia toiminnallisia ja taloudellisia talousarviotavoitteita. Päijät-Hämeen hyvinvointialueen väliaikainen valmistelutoimielin hyväksyi Päijät-Hämeen hyvinvointialueen vuoden 2022 talousarvion 16.12.2022 § 44 voimaantulon 10 § 2 6-kohdan mukaisesti.

Toimintansa tueksi tarkastuslautakunta laati ja hyväksyi vuoden 2022 arviointisuunnitelman ja työohjelman 22.9.2022 § 33. Vuoden 2022 arvioinnin kohteiksi valittiin hyvinvointialueeseen valmistautuminen, hallituksen päätöksenteko, vuoden 2022 talousarvio ja sen toteutuminen, saatujen valtionavustusten käyttö sekä tilinpäätös.

Tarkastuslautakunta on tehtävänsä suorittamiseksi perehtynyt vuoden 2022 talousarvioon, vuoden 2022 tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen.

Tarkastuslautakunnan arviointityö sisälsi viisi kokousta vuonna 2022 ja kuusi kokousta vuonna 2023. Tarkastuslautakunta on kokouksissaan kuullut arviointia varten seuraavia henkilöitä:

- hyvinvointialuejohtaja **Petri Virolainen**
- talousjohtaja **Antti Niemi**
- toimitilajohtaja **Johanna Aitamurto**
- tietohallintojohtaja **Teemu Mäkelä**
- aluehallituksen puheenjohtaja **Kristiina Hämäläinen**
- hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan puheenjohtaja **Pentti Lampi**
- asiakas- ja osallisuuslautakunnan puheenjohtaja **Sirkku Hildén**
- turvallisuuden ja varautumisen lautakunnan puheenjohtaja **Mika Järvinen**
- henkilöstöjohtaja **Erja Saari**

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut JHT, HT **Kirsi Sova** KPMG Oy Ab:sta. Tarkastuslautakunnan arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain aluevaltuustolle osoitetussa arviointikertomuksessa.

2.4 Tilintarkastus

Aluevaltuusto päätti valita Päijät-Hämeen hyvinvointialueen tilintarkastajaksi KPMG Oy Ab:n 13.6.2022 § 41 tilivuosille 2022–2024 sisältäen yhden optiovuoden ajalle. Päävastuullisena tilintarkastajana on toiminut JHT, KHT Jorma Nurkkala.

2.5 Sidonnaisuusilmoitusten valvonta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on hyvinvointialueesta annetun lain mukaan valvoa, että 89 §:ssä säädettyä velvollisuutta ilmoittaa sidonnaisuuksista noudatetaan, ja saattaa ilmoitukset aluevaltuuston tiedoksi. Hyvinvointialueen luottamushenkilön ja viranhaltijan on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johdotehtävistään ja luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muistakin sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa. Velvollisuus ilmoittaa sidonnaisuuksista koskee aluehallituksen jäseniä, aluevaltuuston ja lautakunnan puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajia, hyvinvointialuejohtajaa sekä aluehallituksen ja lautakunnan esittelijää. Ilmoitus on tehtävä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun henkilö on tehtävänsä valittu. Henkilön on myös viivytyksettä ilmoitettava sidonnaisuuksissa tapahtuneet muutokset.

Tarkastuslautakunta on hyvinvointialuelain mukaisesti valvonut sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattanut ilmoitukset aluevaltuustolle tiedoksi.

3. Yleistä hyvinvointialueen toiminnasta vuonna 2022

3.1 Hyvinvointialueen perustaminen

Eduskunta hyväksyi hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevan lainsäädännön 23.6.2021. Myös laki hyvinvointialueesta tuli voimaan 1. päivänä heinäkuuta 2021. Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulon astui voimaan 1.7.2021. Voimaantulossa määritellään eri pykälien voimaantulon samana päivänä lakien voimaantulon kanssa 1.7.2021. Päijät-Hämeen hyvinvointialue on yksi 21:stä hyvinvointialueesta.

Hyvinvointialueen väliaikainen valmistelutoimielin vastasi hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta siihen saakka, kunnes aluevaltuusto oli valittu ja aluevaltuuston asettama aluehallitus aloitti toimintansa. Väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävät ja toimivalta on määritelty voimaantulolain 10 §:ssä. Aluevaltuuston toimikausi alkoi 1.3.2022. Ensimmäinen Päijät-Hämeen aluevaltuuston kokous pidettiin 7.3.2022.

Voimaanpanolain mukaan väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävät olivat seuraavat:

Väliaikainen valmistelutoimielin johtaa hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelua ja käyttää sitä koskevaa päätösvaltaa sekä vastaa tehtäviinsä liittyvästä puhevallan käyttämisestä aluevaltuuston toimikauden alkuun asti. Valmistelutoimielin voi asettaa keskuudestaan jaostoja hoitamaan erikseen määrättyjä tehtäviä ja siirtää näitä tehtäviä koskevaa päätösvaltaa jaostolle.

Valmistelutoimielimen tehtävänä oli yhteistyössä niiden viranomaisten kanssa, joista tehtäviä ja niitä hoitavaa henkilöstöä siirtyy hyvinvointialueelle:

- 1) selvittää hyvinvointialueille siirtyvä henkilöstö ja valmistella aluevaltuustolle ehdotukset henkilöstön siirtosuunnitelmaksi ja -sopimuksiksi;
- 2) osallistua hyvinvointialueelle siirtyvän irtaimen ja kiinteän omaisuuden selvittämiseen;
- 3) osallistua hyvinvointialueelle siirtyvien sopimusten ja näitä koskevien oikeuksien ja velvollisuuksien selvittämiseen;
- 4) osallistua hyvinvointialueelle siirtyvien hallinto- ja palvelutehtävien hoitamista tukevien tieto- ja viestintätekniisten järjestelmien ja ratkaisujen selvittämiseen;
- 5) valmistella hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon järjestämistä sekä tilintarkastajan valintaa;
- 6) päättää hyvinvointialueen vuosien 2021 ja 2022 talousarviosta;
- 7) osallistua ensimmäisten aluevaalien järjestämiseen;
- 8) valmistella muut hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämiseen välittömästi liittyvät asiat;
- 9) valmistella ja toteuttaa edellä 1-8 kohtia koskeva riskienhallinta.

Valmistelutoimielimen toimivalta oli rajoitettu siten, että se voi:

- 1) ottaa henkilöitä vain määräaikaan virka- tai työsuhteen voimassa oleviin hyvinvointialueeseen siten, että määräaika päättyy viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2023;
- 2) tehdä hyvinvointialuetta sitovia sopimuksia vain määräaikaan voimassa oleviksi siten, että määräaika päättyy viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2023.

3.2 Hyvinvointialueen valmistelu

Hyvinvointialueiden valmistelu rakennettiin valtakunnallisen tiekartan pohjalta. Tiekartta on laadittu sekä alueellisen että kansallisen valmistelun näkökulmasta. Tiekartan tarkoituksena oli auttaa hyvinvointialueiden alueellisten valmistelijoiden työtä tarjoamalla tietoa mm. valmistelun aikatauluista, lakien velvoitteista ja kansallisen tuen tarjoamisen mahdollisuuksista. Alueellisen toimeenpanon tiekartta on laadittu yhdessä alueiden ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa valmisteluryhmissä kevään 2021 aikana ja se toimii ns. muistilistana alueille. Tiekartta pitää sisällään viiden valmisteluryhmän (hallinto, talous ja tukipalvelut, johtaminen ja osaaminen, palveluiden järjestäminen, yhdyspinnat, ICT-valmistelu) osalta keskeiset tehtäväkokonaisuudet, tehtävät ja osatehtävät toimeenpanon eri vaiheissa.

(<https://soteuudistus.fi/tiekartat>)

Alla olevassa kuvassa (kuva 2) on esitetty alueellisen toimeenpanon valmiusasteen vertailu 11/2022-1/2023 hyvinvointialueilla. Alueellisen toimeenpanon valmisteluasteiden 1/23 keskiarvot ovat olleet hallinto, talous ja tukipalveluissa 89 %. Kolmella hyvinvointialueella valmiusaste on 100 %. Ajalta 1/23 keskiarvon 89 % alle jäi 6 hyvinvointialuetta, joista selvästi eniten jäljessä olivat Länsi-Uusimaa ja Varsinais-Suomi. Päijät-Hämeessä toimeenpanon valmiusaste on

sama kuin keskiarvo (89 %).

Johtamisessa ja osaamisessa keskiarvot ovat olleet 88 % ja edistymisen ollut myös maltillista. Kuudella alueella valmiusaste on 100 %. Ajalta 1/23 keskiarvon 88 % alle jäi 6 hyvinvointialuetta. Selvästi eniten jäljessä olivat Varsinais-Suomi, Länsi-Uusimaa sekä Satakunta. Päijät-Häme jäi johtamisen ja osaamisen valmistelussa myös keskiarvon alapuolelle (83 %).

Palveluiden järjestämisessä keskiarvot toteutuivat 85 %. Viidellä alueella valmiusaste on 100 %. Ajalta 1/23 keskiarvon 85 % alle jäi 7 hyvinvointialuetta. Selvästi eniten jäljessä olivat Itä-Uusimaa ja Satakunta. Palveluiden järjestäminen Päijät-Hämeessä on toteutunut vähän yli keskiarvon (89 %).

Yhdyspinnoissa keskiarvo oli 88 %. 10:llä hyvinvointialueella valmiusaste on 100 %. Ajalta 1/23 keskiarvon 88 % alle jäi kahdeksan hyvinvointialuetta. Selvästi eniten jäljessä olivat Varsinais-Suomi ja Satakunta. Päijät-Hämeessä yhdyspintojen valmiusaste on toteutunut vähän yli keskiarvon (88 %).

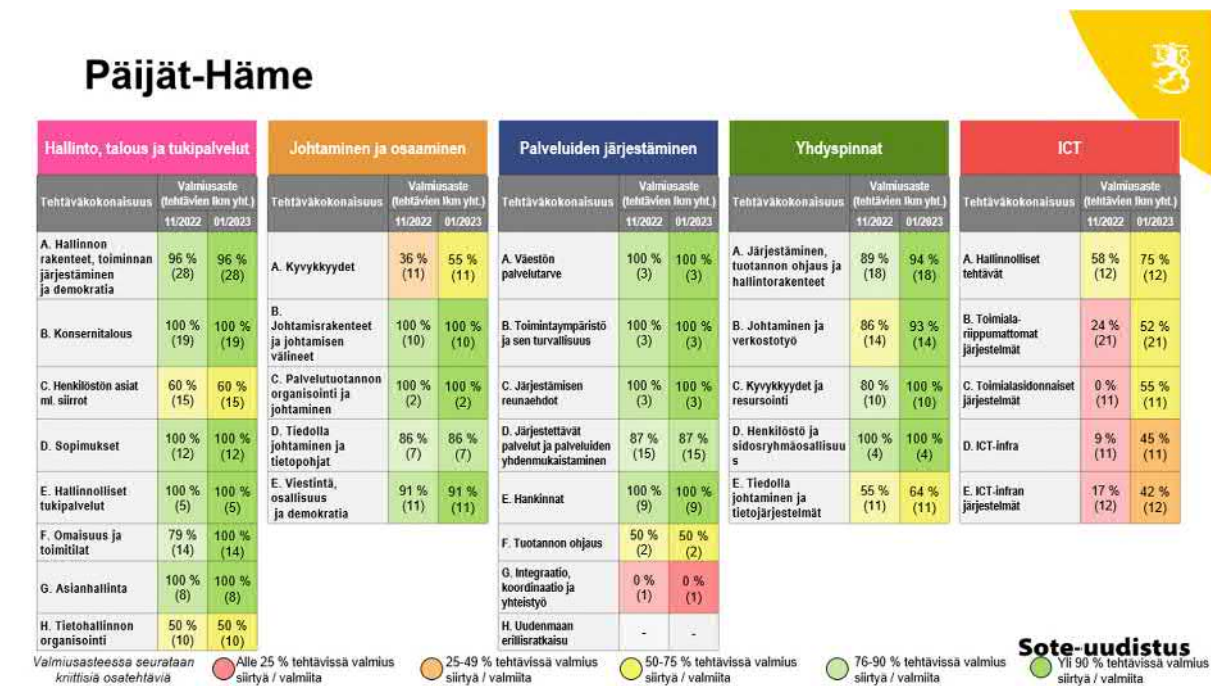
ICT:n keskiarvo on 74 %. Vantaa-Kerava ja Etelä-Karjala saavutti 100 % valmiuden. Kolmella alueella (Länsi-Uusimaa, Pirkanmaa ja Keski-Suomi) ei valmiusaste ole vielä 100 %. Ajalta 1/23 keskiarvon 74 % alle jäi 12 hyvinvointialuetta. Selvästi eniten jäljessä olivat Länsi-Uusimaa, Pirkanmaa ja Satakunta. Myös Päijät-Häme on ICT:n valmiusasteessa keskiarvon alapuolella (54 %).

Tilannekuva	Hallinto, talous ja tukipalvelut		Johtaminen ja osaaminen		Palveluiden järjestäminen		Yhdyspinnat		ICT	
	11/22	01/23	11/22	01/23	11/22	01/23	11/22	01/23	11/22	01/23
Tehtävien lkm yht.	111	111	41	41	36	36	57	57	67	67
Etelä-Karjala	81 %	97 %	80 %	100 %	83 %	100 %	100 %	100 %	58 %	100 %
Etelä-Pohjanmaa	95 %	97 %	88 %	93 %	94 %	94 %	89 %	91 %	60 %	76 %
Etelä-Savo	85 %	95 %	88 %	98 %	89 %	100 %	79 %	86 %	72 %	99 %
Helsinki	93 %	98 %	100 %	100 %	93 %	95 %	100 %	100 %	99 %	100 %
HUS	82 %	100 %	91 %	100 %	80 %	97 %	96 %	100 %	81 %	96 %
Itä-Uusimaa	77 %	78 %	73 %	76 %	43 %	43 %	70 %	82 %	28 %	66 %
Kainuu	68 %	98 %	83 %	100 %	75 %	100 %	75 %	100 %	78 %	81 %
Kanta-Häme	89 %	91 %	85 %	95 %	64 %	64 %	58 %	72 %	64 %	66 %
Keski-Pohjanmaa	100 %	100 %	100 %	100 %	75 %	75 %	68 %	68 %	43 %	69 %
Keski-Suomi	78 %	78 %	85 %	85 %	86 %	86 %	100 %	100 %	54 %	54 %
Keski-Uusimaa	93 %	93 %	90 %	90 %	84 %	84 %	82 %	100 %	94 %	100 %
Kymenlaakso	86 %	86 %	90 %	90 %	89 %	89 %	100 %	100 %	99 %	100 %
Lappi	90 %	90 %	93 %	98 %	81 %	92 %	100 %	100 %	12 %	76 %
Länsi-Uusimaa	54 %	55 %	51 %	51 %	48 %	66 %	63 %	63 %	33 %	33 %
Pirkanmaa	89 %	89 %	93 %	93 %	89 %	89 %	63 %	98 %	49 %	49 %
Pohjanmaa	96 %	97 %	95 %	95 %	100 %	100 %	77 %	100 %	39 %	63 %
Pohjois-Karjala	94 %	100 %	93 %	95 %	78 %	97 %	100 %	100 %	84 %	90 %
Pohjois-Pohjanmaa	77 %	95 %	90 %	90 %	64 %	86 %	84 %	86 %	22 %	51 %
Pohjois-Savo	95 %	95 %	85 %	90 %	97 %	97 %	98 %	98 %	27 %	64 %
Päijät-Häme	86 %	89 %	78 %	83 %	89 %	89 %	81 %	89 %	22 %	54 %
Satakunta	71 %	76 %	54 %	59 %	53 %	53 %	49 %	53 %	27 %	49 %
Vantaa-Kerava	73 %	98 %	73 %	100 %	84 %	100 %	47 %	96 %	19 %	100 %
Varsinais-Suomi	59 %	59 %	34 %	34 %	67 %	67 %	33 %	33 %	12 %	55 %

Kuva 2: Alueellisen toimeenpanon valmiusasteen vertailu 11/2022-1/2023.

Kuva 3: Päijät-Hämeen alueellisen toimeenpanon valmiusaste 01/23

Kuva 4: Päijät-Hämeen toimeenpanon valmiusasteen vertailu 11/2022-1/2023.

Kuvassa 3 on esitetty yhteenveto Päijät-Hämeen valmiusasteen tilanteesta. Päijät-Hämeen alueellisen toimeenpanon valmiusaste 01/23 on ollut hyvä kaikilla osa-alueilla lukuun ottamatta ICT:tä. Päijät-Hämeen valmiusaste on toteutunut alueiden keskiarvojen mukaisesti neljässä osa-alueessa, mutta eteneminen ICT:ssä on jäänyt keskiarvosta jälkeen.

Päijät-Hämeessä kuntayhtymä on hoitanut sosiaali- ja terveyspalveluita jo vuodesta 2017 alkaen. Rakennetta on muistuttanut tavoiteltua hyvinvointialuerakennetta. Kuntayhtymään ovat kuuluneet kaikki alueen kunnat. Heinola ja Sysmä ovat kuuluneet kuntayhtymään vain erikoissairaanhoidon ja ympäristöterveydenhuollon osalta.

Vaikkakin Päijät-Hämeessä muutos järjestämistä vastuussa olevan organisaation osalta ei ollut niin suuri kuin monilla muilla hyvinvointialueilla, kaikkien eri osa-alueiden tehtäviä ei saatu valmiiksi (kts. kuva 4). Myöhässä olevilla tehtävillä tarkoitetaan niitä tehtäviä, jotka tiekartan mukaan oli aikataulutettu valmistuvaksi Q4/22 mennessä.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomioita, että Päijät-Hämeen joidenkin osa-alueiden tehtäväkokoisuuksissa valmiusaste jäi alle 75 %. Hallinto, talous ja tukipalveluiden osa-alueen tehtäväkokoisuuksista henkilöstöasioiden valmiusasteen toteuma oli 60 % ja tietohallinnon organisoinnin toteuma oli 50 %.

Johtamisen ja osaamisen osa-alueen tehtäväkokoisuuksien kyvykkyyksien valmiusaste oli 55 %. Palveluiden järjestämisen tehtäväkokoisuuksista tuotannon ohjauksen valmiusaste on ollut 50 %, koska palveluiden laadun ja vaikuttavuuden seurannan suunnittelu ei toteutunut. Tehtäväkokoisuus integraatio, koordinaatio ja yhteistyö ei toteutunut (toteuma 0 %). Tehtäväkokoisuudessa on ollut yksi tehtävä, yhteistyö yhteistoiminta-alueella. Päijät-Hämeen hyvinvointialue kuuluu Etelä-Suomen yhteistyöalueeseen. Yhteistyön sisältöjen määrittäminen ei toteutunut.

Tarkastuslautakunta toteaa, että turvallisuuden kannalta on strategisesti tärkeää omistaa keskeisiä kiinteistöjä. Varautumisen merkitys on vahvistunut. Tarkastuslautakunta suosittaa, että varautumisen kehittämistä ja yhteensovittamista jatketaan.

Yhdyspintojen osa-alueen tehtäväkokoisuuksista tiedolla johtamisen ja tietojärjestelmien valmiusaste on ollut 64 %, mutta kuitenkin STM:n tekemän arvon mukaan yhtään kriittistä osatehtävää ei ole ollut myöhässä.

ICT osa-alueen tehtäväkokoisuuksissa hallinnollisia tehtäviä lukuun ottamatta toteutuma on ollut alle 75 %. Valmiusaste on ollut heikoin ICT-infrassa ja sen järjestelmissä.

Tarkastuslautakunta pyytää saada päivitetyn tilannekatsauksen niistä tiekartan tehtävistä, jotka olivat keskeneräisiä 31.12.2022.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle siirtyminen toteutui kuitenkin turvallisesti. Valmistelutyötä oli tehty hyvin ja palvelujen saatavuus on ollut turvattuna siirtymän yli. ICT:n osalta ei ollut vuodenvaihteessa ongelmia ja kriittiset tehtävät saatiin toteutettua. Joidenkin järjestelmien osalta on vielä tehtävää ja kehitettävää. Viestintä oli monipuolista sekä sisäisesti että ulkoisesti ennen vuodenvaihdetta. Viestinnän resursseja keskitetään muutosviestintään. Ennakoiva muutosviestintä auttoi vuodenvaihteen hallinnassa.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että valmistelu on edennyt aikataulussa ja toteaa, että valmistelussa on tehty välttämättömät asiat huomioon ottaen, että valmistelu on tehty niukoilla henkilöresursseilla ja mukaan liittyneiden kuntien henkilöstön tuella.

3.2.1 Valmisteluun liittyviä johtopäätöksiä

Tarkastuslautakunta kuuli turvallisuuden ja varautumisen lautakunnan, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan ja asiakas- ja osallisuuslautakunnan puheenjohtajia. **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä kunkin lautakunnan vastuualueita ja jää odottamaan tavoitteiden ja toimintojen selkiytymistä ja konkretisoimista.**

Tarkastuslautakunta toteaa, että turvallisuuden kannalta on strategisesti tärkeää omistaa keskeisiä kiinteistöjä. Varautumisen merkitys on vahvistunut. Tarkastuslautakunta suosittaa, että varautumisen kehittämistä ja yhteensovittamista jatketaan.

Tarkastuslautakunta pyytää jälkikäteisarviointia siitä, ovatko vuonna 2022 tehdyt kiinteistöratkaisut olleet toiminnallisesti ja kokonaistaloudellisesti strategisesti tarkoituksenmukaisia pidemmälläkin aikavälillä.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että pelastuslaitoksen palvelutarpeeseen vastaaminen varmistetaan.

Tarkastuslautakunta pitää ensiarvoisen tärkeänä, että hyvinvointialueella panostetaan yhdyspintatyöhön.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että palveluiden asiakastytytyä mitataan ja että tulokset huomioidaan palvelujen kehittämisessä.

Tarkastuslautakunta tiedustelee edelleen, mikä on ollut asiakaskyselyn ja eri sidosryhmille

järjestettyjen tapahtumien merkitys hyvinvointialueen valmisteluun.

3.2.2 Koulutustilaisuudet aluevaltuustolle

Hyvinvointialueista tuli Suomessa uusi julkisen sektorin toimija. Päijät-Hämeessä käytiin ensimmäisen kerran hyvinvointialuevaalit. Vaaleissa valittiin yhteensä 69 aluevaltuutettua. Lisäksi nimettiin varavaltuutetut. Tälle joukolle järjestettiin valtuutetun tehtäviin perehdyttävä koulutuskokonaisuus, joka kesti alkukesästä syksyyn asti.

Koulutuskokonaisuuteen kuului 10 eri koulutustapahtumaa. Aluevaltuutetut perehdytettiin hyvinvointialueisiin osana julkista sektoria, hyvinvointialueita koskevaan lainsäädäntöön, rahoitukseen ja sen raportointiin, strategisiin kysymyksiin, johtamisjärjestelmään, hyvinvointialueen järjestämistehtäviin, toimintaympäristöihin ja yhdyspintoihin, toimialoihin Päijät-Hämeessä, viestintään ja hyvinvointialueeseemme sosiaali- ja terveysalojen ja pelastustoimen työpaikkana.

Koulutusohjelmaa voidaan perustellusti pitää erittäin monipuolisena, ajankohtaisena ja syvälle alan keskeisiin ja tärkeisiin kysymyksiin ja tehtäväalueisiin perehdyttävänä kokonaisuutena. Asioita aikaisemmin tuntevat valtuutetut pystyivät päivittämään tietämyksensä ja alaa vähemmän tuntevat valtuutetut saivat runsaasti tarpeellista perustietoa. Perehdytystilaisuuksiin oli mahdollista osallistua läsnä ollen paikan päällä tai Teamsin välityksellä etänä. Tämä mahdollisti kaikille aktiivisen osallistumisen. Koulutustilaisuuksien ohjelmat oli valmisteltu huolella ja niiden sisältöihin on ollut mahdollista paneutua vielä jälkikäteenkin, koska koulutustilaisuudet on tallennettu.

Tarkastuslautakunta haluaa kiittää kaikkia koulutuskokonaisuuden valmisteluun ja toteutukseen osallistuneita tahoja hyvästä perehdyttämisestä hyvinvointialueen tehtäviin.

3.3 Talousarvio ja sen toteutuminen

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulon annetun lain 8 §:n mukaan osapuolten sopima organisaatio vastaa valmistelutoimielimen toiminnan ja henkilöstön edellyttämistä talous- ja henkilöstöhallinnon palvelutehtävistä sekä vuoden 2021 ja 2022 talousarvion valmistelusta. Voimaantulolain 15 §:ssä säädetään hyvinvointialueen väliaikaisen valmistelutoimielimen sekä hyvinvointialueen ja toiminnan rahoittamisesta ennen vuotta 2023. Toiminnan rahoitus vuosina 2021 ja 2022 perustui valtion varoista maksettavaan valtionavustukseen. Vuoden 2022 valmisteluun tarkoitettu rahoitus hyväksyttiin valtion vuoden 2022 talousarviossa 21.12.2021. Määrära-

ha on kolmevuotinen siirtomääräraha momentilla 28.89.30 (Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän rahoitus) 47,146 miljoonaa euroa, jota saa käyttää valtionavustusten maksamiseen hyvinvointialueiden käynnistämisen ja toiminnan kustannuksiin sekä väliaikaisten valmistelutoimielinten kustannuksiin. Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle myönnettiin rahoitusta 1,8 milj. euroa (3,7 %).

Väliaikainen valmistelutoimielin hyväksyi hyvinvointialueen vuoden 2022 talousarvion 16.12.2021 § 44. Alkuperäinen talousarvio oli laadittu siten, että tilikauden tulos olisi 0 euroa. Talousarviossa oli todettu, että vuoden 2022 valmistelu toteutetaan määrärahan puitteissa.

Vuoden 2022 ensimmäinen muutostalousarvio hyväksyttiin Väliaikaisessa valmistelutoimielimessä 15.2.2022 § 27. Muutostalousarvion perusteena oli hyvinvointialueen valmisteluun saatu noin 7,2 miljoonan euron ICT-muutostukiaavustus. Avustus on käytettävissä 1.7.2021-31.12.2025 syntyviin kustannuksiin.

Valtion vuoden 2022 ensimmäisessä lisätalousarviossa myönnettiin hyvinvointialueille lisärahoitusta 155,7 milj. euroa. Määrärahaa saa käyttää hyvinvointialueiden välttämättömien ICT-järjestelmien rakentamisesta aiheutuvien kustannusten kattamiseen sekä hyvinvointialueesta annetun lain 27 §:n 2 momentin mukaisesta valtuustoryhmän toiminnan tukemisesta aiheutuviin kustannuksiin 31.12.2023 asti. Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle myönnettiin rahoitusta 1,2 milj. euroa (0,8 %).

Aluevaltuusto hyväksyi vuoden 2022 toisen muutostalousarvion 25.4.2022 § 44. Muutostalousarvion perusteena oli hyvinvointialueen saama lisärahoitus valmisteluun 1,2 miljoonaa euroa. Lisärahoitusta kohdennettiin aluevaltuustoryhmien tukemiseen ja valmistelutyöhön, josta 276 000 euroa valtuustoryhmien tukemiseen (4000 euroa/valtuutettu), valmistelun henkilöresursseihin sekä muuhun valmisteluun liittyviin kuluihin noin 230 000 euroa. Loppurahoitus 715 521 euroa kohdistettiin sosiaali- ja terveydenhuol-

lon sekä pelastustoimen välttämättömiin ICT-muutostalouksiin ja järjestelmämuutosten toteuttamiseen.

Kolmas muutostalousarvio hyväksyttiin aluevaltuustossa 19.12.2022 § 68. Kolmannessa muutostalouksessa ICT-valmistelun hankerahoitusta vähennettiin vuosijaksotuksen vuoksi 2,8 milj. euroa. Lisäksi muutostalouksessa lisättiin investointiosaan 4000 euroa osakkeiden ostoihin. Päätöksen perusteluosassa on todettu, että osakkeita tarvitaan pelastustoimen hankintojen ja tulkkauksipalveluiden järjestämiseen.

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuneet toimintatuotot muodostuivat myönnetystä avustuksesta 6,4 milj. euroa. Tilinpäätöksen mukaan toteutuneet kulut olivat 6,9 milj. euroa. Henkilöstökulujen osuus kuluista oli 1,3 milj. euroa (19 %), josta 0,7 milj. euroa oli kokouspalkkioita ja 0,6 milj. euroa vakinaisen henkilöstön palkkoja. Palvelujen ostot olivat 1,9 milj. euroa (27 %). Avustukset 3,4 milj. euroa (50 %) muodostuivat pääosin tuloista, jotka jaksotettiin ICT-muutostukiprojektin valtionavustuksen suoriteperiaatteen mukaisesti. Vuonna 2022 maksettua ICT-valmisteluun saatu hankerahoitusta jaksotettiin vuodelle 2023. Tilikauden alijäämä oli -0,5 milj. euroa.

Investointimenoina hyvinvointialue hankki Sansia Oy:n ja Monetra Oulu Oy:n osakkeet muutostalouksiopäätöksen mukaisesti.

Talousjohtajalta saadun selvityksen mukaan valmistelurahoitus ei riittänyt, koska aiemmin integroidut alueet saivat liian vähän valtionavustusta suhteessa työmäärään. Rahoituksenmyöntäjällä lienee ollut oletuksena, että Päijät-Hämeessä muutos olisi pienempi kuin niillä alueilla, missä järjestäjäorganisaatioita on ollut paljon. Käytännössä kuitenkin järjestelmien ja erityisesti hallinnon rakenteiden perustaminen on ollut mittakaavaltaan ja työmäärältään vastaava kuin muillakin alueilla.

4. Yhteenveto, johtopäätökset ja muut huomiot

Vuosi 2022 oli hyvinvointialueen toinen toimintavuosi. Valmistelutyötä jatkettiin suunnitelman mukaisesti pienellä henkilöstöresurssilla.

Tarkastuslautakunta haluaa edelleen korostaa, että tulevien vuosien rahoituksen ja henkilöstöresurssien riittävyydestä tulee huolehtia.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota henkilöstövajeeseen ja rekrytointihaasteisiin. **Tarkastuslautakunta esittää, että henkilöstön saatavuuden turvaamiseksi kehitetään edelleen toimintamalleja.**

Tarkastuslautakunta näkee hyväksi palveluseleiden käyttämisen palvelujen turvaamiseksi joustavasti.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että hyvinvointialueen asukkaat saavat laadukkaat palvelut yhdenvertaisesti ja ne ovat kohtuullisesti saavutettavissa.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2022 aluevaltuustolle käsiteltäväksi ja esittää, että aluevaltuusto pyytää hallitukselta vastineet arviointikertomuksessa esitettyihin suosituksiin ja kysymyksiin lokakuun 2023 loppuun mennessä.

Lahdessa 26. huhtikuuta 2023

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen tarkastuslautakunta

Heimo Riutta
puheenjohtaja

Fuat Wafin
varapuheenjohtaja

Terttu Pohjolainen
jäsen

Jarmo Keskevaari
jäsen

Pasi Karjalainen
jäsen

Mira Vilkman
jäsen

Sari Kolsi
jäsen

Satu Jaatinen
jäsen

Saija Granlund
jäsen

Tuomas Sorsa
jäsen

Seppo Korhonen
jäsen

Oskari Päätaalo
jäsen

Tuija Saloranta
jäsen

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue